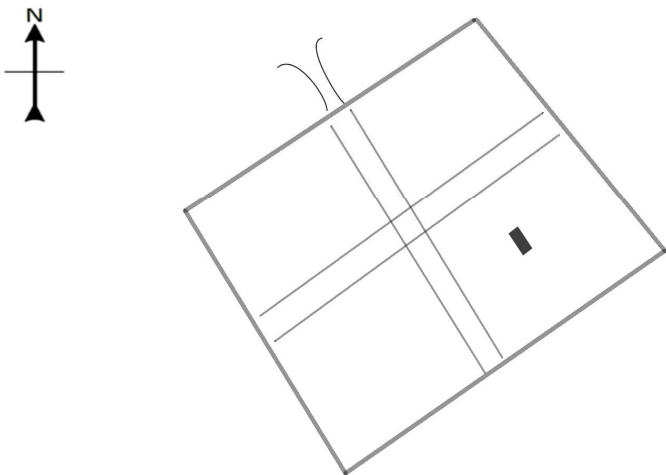

Karta ewidencyjna obiektu grobownictwa wojennego

Gmina: GNIEZNO

Nr ewidencyjny: 3003032_1

Rodzaj obiektu ¹	Nazwa obiektu	Miejscowość
GRÓB ZBIOROWY	GRÓB OFIAR TERRORU NIEMIECKIEGO	ZDZIECHOWA
Zdjęcie – widok ogólny	Kategoria II wojna światowa	
		
Adres województwo / powiat / gmina	WIELKOPOLSKIE / GNIĘŻNIEŃSKI / GNIEZNO	
ulica / lokalizacja opisowa	Północno – wschodnia część wsi	
Właściciel / zarządca terenu / działka nr	Parafia rzymskokatolicka pw. NMP Nieustającej Pomocy w Zdziechowie /300303_2.0033.37	
Kwaterna, rząd / ewent. lokalizacja opisowa	W głębi cmentarza, za krzyżem po lewej stronie. Rząd - 5, grób – 5 GPS: 52°35'54.2"N 17°33'56.7"E (52.598389, 17.565750)	
Podstawowa informacja o pochowanych	OFIARY TERRORU NIEMIECKIEGO	
Datowanie	Nagrobek wystawiony w 2022 r.	
Forma ochrony	GRÓB WOJENNY	
Wymiary (szer., głęb., wys.)	Pomnik nagrobny: 86 cm x 176 cm x 107 cm Stela: 52 cm x 90 cm	
Material	Granit	

Szkic sytuacyjny		Opis obiektu i inskrypcje	
		Wzór nagrobka zgodny ze wzorem przyjętym do oznaczenia pochówków wojennych w Wielkopolsce. Inskrypcja: <Godło RP> GRÓB WOJENNY W TYM MIEJSCU SPOCZYWAJĄ OFIARY ZBRODN HITLEROWSKIEJ ZAMORDOWANI W ZDZIECHOWIE DNIA 10 WRZEŚNIA 1939 ROKU IMIONA WASZE NIEZNANE PAMIĘĆ O WAS NIEŚMIERTELNA +	
Stan zachowania i najważniejsze postulaty konserwatorskie		Bibliografia	Dane dot. osób pochowanych, okoliczności śmierci, pierwotnego miejsca pochówku; historia obiektu itp.
Z inicjatywy ks. proboszcza Pawła Gronowskiego – przy współpracy Wojewody Wielkopolskiego, Gminy Gniezno oraz Instytutu Pamięci Narodowej w Poznaniu narodziła się idea dokończenia ekshumacji z pierwotnego miejsca pochówku. Wykonane w 2020 r. badanie georadarowe pola uprawnego (pierwotne miejsce pochówku) oraz zrealizowana w 2022 r. ekshumacja i wystawienie pomnika zostały sfinansowane z budżetu Wojewody Wielkopolskiego. Pierwotna płyta nagrobna wystawiona w tym miejscu w 1985 r. wykonana była z lastrico.		Archiwum Państwowe w Poznaniu, <i>Polski Czerwony Krzyż. Zarząd Wojewódzki w Poznaniu</i>, sygn. 333. Maria Wardzyńska, <i>Był rok 1939. Operacja niemieckiej policji bezpieczeństwa w Polsce Intelligenzaktion</i>. IPN Warszawa 2009 r. Rada Pamięci Pomników Walk i Męczeństwa, <i>Przewodnik po upamiętnionych miejscach walk i męczeństwa lata wojny 1939 - 1945</i>. <i>Wniosek o wpis do ewidencji grobów weteranów walk o wolność i niepodległość (nr sprawy PS-VI.5230.135.2019.5)</i> <i>Porozumienie z dnia 18.08.2020 r. oraz z dnia 13.04.2022 r. w sprawie powierzenia obowiązku utrzymania grobów i cmentarzy wojennych (Dz. U. WW. z 2020 r. poz. 6445, Dz. U. WW. z 2022 r. poz. 3401) + rozliczenia</i>. <i>Ankiety o grobach masowych</i>, sygn.. IPN GK 163/26	W dniach 10 - 11 września 1939 r. doszło do rozstrzelania mieszkańców Zdziechowy oraz okolicznych wsi. Źródła podają, że na polu, gdzie dokonano egzekucji zabito 17 – 24 osób. W 1982 r. ekshumowano część szczątków ofiar i w uroczystości 20 czerwca 1982 r. odbył się ich pogrzeb. Wykaz osób, które figurują w ankiecie IPN dot. egzekucji w Zdziechowie: 1. Kowalski, lat 16, rolnik z Bojanic [gm. Kłecko]. 2. Marian Zaremba, lat 16, syn rolnika ze Zdziechowy. 3. Marian Mrówczyński, ur. w 1922 r., uczeń z Poznania.
		Załączniki Zdjęcia w wersji cyfrowej 31.03.2023 r.	Ekshumację dokończono w 2022 r. 28 października 2022 r. odbyła się uroczystość dochówku odnalezionych szczątków.
Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data, podpis):		09.01.2020 r. Bartosz Biegała / Aktualizacja 3.12.2025 r. BB/	